

DRIV PÅ KLIMATPOLITIKEN

Klimatcirklar för ett samhälle inom planetens gränser.

STUDIEPLAN

Inledning

Den 4-6 maj 2018 samlas klimatengagerade medborgare, föreningar, forskare och innovatörer till Sveriges andra Klimatriksdag i Stockholm. Vill du ha chansen att driva på klimatpolitiken under det viktiga valåret 2018. Starta en klimatkrets tillsammans med oss!

Klimatriksdagen kommer att ta upp förslag om energi och ekonomi, om mat och livsstil, om trafiken och bostäderna, och allt det där som påverkar klimatet och miljön.

Politikerna sätter klimatmål och genomför en hel del åtgärder. Men samhället rör sig inte tillräckligt fort mot hållbarhet. Nästan varje dag kommer forskarnas varningar om allvarliga klimatförändringar om vi inte ändrar kurs. Därför behöver vi driva på.

För det behöver vi kunskaper och idéer som vi utvecklar tillsammans.

Klimataktion och föreningen Klimatriksdagen erbjuder i samarbete med ABF ett studiecirkelpaket som ger er chansen att utforska hur vi kan göra samhället hållbart, hur ekonomi och ekologi hänger ihop, hur vi kan påverka i det lilla – och i det stora.

Målet med cirkelarna kan vara att ta fram goda idéer om hur Sverige ska ställa om. Dessa kan ni skicka som motioner till Klimatriksdagen. **Sista inlämningsdag för motioner är den 1 febr 2018.**

[Läs mer om Klimatriksdag 2018.](#)

[Läs mer om Klimataktion.](#)

Bakgrund till Klimatriksdagen 2018

Inspirerade av folkrikssdagarna på 1890-talet samlades världens första Klimatriksdag i Norrköping 2014. Initiativet kom från miljövänner som ville lyfta klimatfrågan. Sexhundra delegater motionerade, ställde ut, föreläste, diskuterade, röstade och festade. Det var en vitamininjektion för alla klimatengagerade. Klimatriksdagen resulterade i över 200 motioner. Ett antal tydliga förslag röstades fram vilka överlämnades till riksdagspartierna.

Inför valåret 2018 har klimatpolitiken kommit en bit på väg. Det finns ett globalt klimatavtal med målet att begränsa den globala uppvärmningen till väl under två grader. Sverige är på väg att få en klimatlag, och ett antal åtgärder beslutas nationellt och lokalt. Men omställningen går för sakta och utsläppen minskar inte tillräckligt snabbt. Under valår tenderar Klimatfrågan att hamna i skymundan. Nu börjar det bli så bråttom så det får inte ske under valåret 2018. Klimatriksdagens alla deltagare och förslag ska finnas där för att driva på klimatpolitiken.

Studieplan

ÄMNER OCH UNDERLAG

Studieplanen föreslår teman utifrån Medborgarutredningen och utifrån [Klimatriksdagens olika ämnesområden](#).

Klimatriksdagen har 10 ämnesutskott som ska bygga upp ett underlag för diskussion och ställningstaganden inom vare ämnesområde. De kommer att behandla inkomna motioner inom sitt ämnesområde, och i dialog med motionärerna utveckla och kanske sammanfoga näraliggande förslag. Du och din studiecirkel får gärna delta i den processen.

Men studieplanen täcker ju inte in alla tänkbara områden som berör Klimatfrågan och målet om ett samhälle som ryms inom jordklotets ekologiska och resursmässiga gränser.

I [medborgarutredningens arkiv](#) finns intressanta rapporter och underlag som är en viktig del av ert studiematerial. Under 2015 och 2016 har ett stort antal cirkelrapporter tagits fram i flera temaområden som berör klimat och hållbarhet.

Som studiegrupp kan ni välja att tillfoga ämnen; som t ex Biodiversitet, Ecocide och annat som ofta behandlas i forskning och debatt om klimat och hållbarhet.

Cirkeln kan också välja att fördjupa sig i ett ämnesområde och ta fram genomarbetade förslag inom det området.

Efter som forskningen och politiken inom Klimat och hållbarhet utvecklas och förändras hela tiden uppmuntrar vi cirkelarna att själva söka nytt underlag i de frågor ni studerar.

ÖVERGRIPANDE ARBETSPLAN

Arbetet med studiecirkel, rapporter och motioner till Klimatriksdagen 2018 samordnas av en **arbetsgrupp** som organiserats av Föreningen Klimatriksdagen i samarbete med Klimataktion och andra organisationer som står bakom Klimatriksdagen 2018.

Arbetsgruppen leds av: Elisabeth Lundqvist och Karl Petré

Knuten till arbetsgruppen finns **ett antal tematiska utskott** som ska behandla de motioner som lämnas in till Klimatriksdagen. I samarbete med förslagsställarna ska utskotten bidra till att Klimatriksdagen får väl underbyggda och tydliga förslag att diskutera och ta ställning till.

Varje utskott behandlar motioner inom ett [ämnesområde](#), består av intresserade medborgare och sakkunniga från hela landet och har en ledning på ett par personer. Utskotten skissar redan från början struktur för respektive ämne och arbetar för att hjälpa motionärerna att bearbeta motionerna så att största möjliga slagkraft och enhetlighet uppnås. Utskotten kommer också att tipsa cirkelarna om kunskapskällor inom sina respektive ämnesområden.

Studiecirkel organiseras lokalt på olika orter utifrån initiativ lokalt. Cirkelarna har som ett studiemål att ta fram förslag till klimatriksdagen. De kan också ägna sig åt lokala klimatrelaterade frågor och omställning av den egna orten/kommunen.

Cirklarna startas under hösten 2017. **Förslag till Klimatriksdagen ska lämnas in senast 1 februari 2018.** Cirklarna kan givetvis fortsätta sitt studiearbete efter det, t ex genom att ta del av olika motioner som läggs till Klimatriksdagen och delta i diskussioner inför denna.

Ifall ni följer den förslagna ämnesindelningen och ägnar en cirkelträff åt varje område så innebär det 10 cirkelträffar.

Ifall ni vill utarbeta motioner till Klimatriksdagen utifrån era idéer så kan det behövas ytterligare ett par träffar.

Koppling till Klimatinspiratör-utbildningen

Inom samarbetsavtalet mellan Klimataktion och ABF finns ett projekt för utbildning av Klimatinspiratörer. Utbildningens målgrupp är klimatengagerade ideellt verksamma människor som vill påverka i klimatfrågan i sin nära omgivning. Det är en endagsutbildning med uppföljande kontakter och nätverkande som organiseras av Klimataktion i samverkan med ABF:s distrikt och lokalavdelningar. Från ABF:s sida samordnas detta av förbundskontorets samordnare i hållbarhetsfrågor.

Nu planeras ett antal inspiratörsdagar under hösten 2017. Vid dessa kommer klimatcirklarna och påverkansarbetet inför Klimatriksdagen och valåret 2018 att behandlas. Målet är att deltagare i inspiratörsdagarna ska stimuleras att starta klimatcirklar utifrån konceptet ovan.

ÄMNESOMRÅDEN

1. Energi

Teknisk energi ersätter mänskligt arbete. Utan energikällor som olja och vattenkraft skulle produktiviteten och den tekniska utvecklingen inte kunna nå de höjder den har idag.

Men fossil olja, kol och naturgas är grunden för de radikalt ökade halterna av växthusgaser, som är på väg att ändra klimatet med mycket allvarliga konsekvenser för mänskligheten. I Sverige och många andra länder dominerar idag tanken, att den fossila energin måste avvecklas.

Men är planerna tillräckligt radikala? Går det tillräckligt snabbt? Finns det annan energi, som kan ersätta? Och hur mycket måste vi minska energikonsumtionen?

Referenser

Klimatriksdagens [Energi-sida](#) *.

Medborgarutredningen om [Energi](#) *.

2. Ekonomi och gröna jobb

Tanken på tillväxt som måttet på framsteg är fortfarande djupt rotad inom ekonomin. Men kan tillväxt göras miljömässigt hållbar, och hur ska det i så fall gå till? Och om det inte går, hur ser ett fungerande alternativ ut? Kan metoder som cirkulär ekonomi leda till en mer hållbar konsumtion?

Kan de finansiella systemen utnyttjas för satsningar på klimatvänlig infrastruktur, annan samhällsbyggnad och en bibehållen välfärd, samtidigt som fossilbaserat kapital divesteras? Hur kan en sådan övergång åstadkommas; förbud, skatter, samhälleligt ägande/kontroll, eller genom andra incitament?

Arbetet spelar idag en dominerande roll i människors vardagsliv. Vilken roll ska arbetet ha i en framtida hållbar samhällsstruktur? är det alls möjligt eller önskvärt med full sysselsättning, eller måste vi leta efter andra försörjningsmodeller? Eller är det så att ekologisk hållbarhet ger många fler, och bättre, jobb?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Ekonomi och gröna jobb *](#).
Medborgarutredningen om [Ekonomi *](#).

3. Global rättvisa

För samma arbetsinsats är utdelningen av nyttigheter till de arbetande väldigt olika i olika delar av världen. De högt utvecklade länderna har i århundraden utnyttjat andra länders råvaror och billiga arbetskraft.

Nu sker en snabb industrialisering i många tidigare fattiga länder och den ekonomiska kartan håller på att ritas om. Samtidigt hotar många av de värsta följderna av klimatförändringarna dem som är mest sårbara och bidragit minst till utsläppen. Hur ska Sverige agera nationellt och internationellt för att bidra till en omställning som tillgodoser behovet av rättvisa och skyddar de mest utsatta?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Global rättvisa *](#).
Medborgarutredningen om [Global rättvisa *](#).

4. Stad och land

Allt större delar av jordens befolkning bor i städer. Städernas befolkning fjärras från de landområden, där deras mat produceras och där råvaror till deras varor utvinns. Är koncentrationen till städer, urbaniseringen, nödvändig för att hitta tekniskt effektiva metoder för lösning av miljöproblemen? Eller är det istället så att staden gynnar materiell överkonsumtion och därmed måste förstöra klimatet och annan miljö?

Hur blir stadens struktur klimatmässigt, socialt och ekologiskt hållbar? Bland annat funktionsblandad bebyggelse, att resbehoven inte kräver bil, mötesplatser och grönområden nära bostäder. Vilken samhällsplanering krävs för klimateffektiv balans mellan stad och land?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Stad och land *](#).
Medborgarutredningen om [Stad och land samt Vårt dagliga bröd *](#).

5. Transport

Grunden till infrastrukturen är förhållanden mellan stad och landsbygd, produktionens fördelning inom landet och över jordens yta och hur människor förflyttar sig för arbete och fritid. Transporterna står idag för ungefär en tredjedel av utsläppen av växthusgaser. Detta måste minska kraftigt relativt dagens trafik och prognoser.

Hur kan städernas trafiksystem utformas för att ge en effektiv utsläppsminskning? Vad kan göras för att främja kollektivt åkande? Hur kan vi bryta den ökande trenden för godstransporter på väg? Och hur ska vi hantera flyget, som har den högsta klimatpåverkan och som ökar kraftigt?

Hur kan vi få en hållbar transportplanering som inbegriper transporter, såväl i stad som på landet och mellan länder, och både person- och varutransport? Hur ska fossila drivmedel ersättas? Och hur mycket måste trafikvolymen i sig minska?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Transport *](#).

Medborgarutredningen om [Stad och land samt Vårt dagliga bröd *](#).

6. Livsstil

Stora delar av mänskligheten lever i ett tidigare oant materiellt överflöd. Det skänker en hög grad av materiell trygghet i förhållande till andras osäkerhet om mat för dagen eller bristande möjligheter till framgång för ens barn. Men måste vi ha bara mer och mer?

De rika på jorden har råd med en livsstil som kräver resurser från flera jordklot och som genererar de största utsläppen av växthusgaser. Kan konsumtionen styras om i hållbar riktning, och vilka incitament och styrmedel behöver tas till i så fall? Vilken roll kan skatter, avgifter och förbud ha? Eller är lösningen en förändring av ideal och attityder i samhället?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Livsstil *](#).

Medborgarutredningen om [Livsstil *](#).

7. Mat, jordbruk

Livsmedelsproduktionen med alla dess led står för en stor del av vår klimatpåverkan. Samtidigt kommer ökad befolkning, ökat välstånd och pågående klimatförändringar att utsätta jordbruket för enorma utmaningar på det globala planet. En omläggning av produktionsmetoder och matvanor skulle kunna göra stor skillnad i utsläpp.

Hur kan vi skapa förutsättningar för dessa omställningar? Ska vi ha köttskatt? Kan klimatsmart mat bli en bestående trend? är närodling en lösning? Är den omfattande matimporten problemfri?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Mat, jordbruk *](#).

Medborgarutredningen om [Stad och land samt Vårt dagliga bröd *](#).

8. Skog, mark, vatten

Skogen förvandlas av skogsindustrin till trädplantager utan ett naturligt djur- och växtliv, vilket radikalt förminskar dess förmåga att vara CO₂-sänka. Det finns stora förhoppningar om att kunna använda skogsråvara som ersättning för fossilt bränsle och byggnadsmaterial i stället för CO₂-intensiv cement, som plastersättning och till textil. Kommer skogen att räcka till detta? Är alternativet andra energislag eller mer arbetskraft för driften?

Världshaven värms upp och försuras av växthusgasutsläppen. Världen över hotas den biologiska mångfalden och med den människans möjlighet att försörja sig på ett hållbart sätt. Hur ska vi möta det hotet?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Skog, mark, vatten *](#).

Medborgarutredningen om [Stad och land samt Vårt dagliga bröd *](#).

9. Utbildning

De flesta svenskar och stora delar av jordens befolkning förstår, att mänskligheten hotas av klimatförändring. Men det måste få till konsekvens, att de utbildas till planetskötare. Hur ska de annars kunna förstå på vilket sätt klimatet ska räddas?

Är svenskarna redan tillräckligt välutbildade vad gäller klimatfrågan? Vad kan utbildningsväsendet göra för att överbrygga klyftan mellan tanke och handling? Vilka forskningsatsningar behöver göras, från teknologi till filosofi, för att ge oss verktygen att ställa om samhället? Vilka samhällliga informationskampanjer behövs? Hur ska klimattystnaden i valrörelserna brytas? Kan folkbildningen vara en nyckel för att överbrygga gapen mellan kunskap, förståelse och handling?

Referenser

Klimatriksdagens sida [Utbildning *](#).

Medborgarutredningen om [Utbildning *](#).

10. Övergripande

Allting hänger ihop. Samhällets alla delar över hela jorden måste styras mot tillräckligt stora och tillräckligt snabba förändringar för att klimathotet ska kunna avväjas.

De förändringar som krävs för att världen ska leva upp till Paris-avtalets ambitioner är radikala. Förutom en omställning av energi-, transport- och jordbruksmetoder måste vi, enligt FN:s

klimatpanel, fånga in och lagra stora mängder av de växthusgaser som redan släppts ut för att nå långsiktig hållbarhet. Vilken roll kan Sverige spela för att dessa mål ska mötas i tid?

Befolkningsmajoriteter måste vinnas för en förändrad politik. Företagen måste få tydliga incitament att utvecklas i hållbar riktning. Kommer planerade klimatlag och -mål att räcka? Hur åtgärdas konsumtionens utsläpp? Vad i det ekonomiska systemet måste ändras? Hur formulerar vi visioner om ett hållbart samhälle?

Referenser

Klimatriksdagens sida [övergripande](#) *.

Medborgarutredningen om [Omställningen](#) *.